మనవే'మన పద్యాలు

తే.గీ. బాలప్రాయమందు ముక్తిబడయలేదు
వయసునందున కామంబు వదలబోదు
ముదిమియందున చింతలో ముక్తి గలదె
మాయఛేదింప సుగమమౌ ముక్తి వేమ!

అర్థములు : బాలప్రాయము = పసి వయసు.
కామంబు = కోరికలు.
ముదిమి = వృద్ధాప్యము, ముసలితనము.
చింత = విచారము, ఆలోచన.

తాత్పర్యము : చిన్నతనములో ఆటపాటలతో గడిచిపోతుంది. మోక్షసాధన కోసం ప్రయత్నం చేసేదిలేదు. ఇక యవ్వనములో, కోరికలతో సతమతమవుతూ, ముక్తికోసం ఆలోచించే సమయమే ఉండదు. వృద్ధాప్యములో ముక్తికొఱకు ఆలోచించడంవలన ప్రయోజనమెంతో ఆలోచించవలసిన విషయము కదా! మాయలో పడి కొట్టుకుంటున్న మానవుడు, ఆ మాయను త్రుంచితే ముక్తి సులభసాధ్యము. ముక్తి సాధనకోసం బాల్యంలోనే ప్రయత్నం మొదలుపెట్టడం, దానికొఱకు కావలసిన క్రమశిక్షణని అలవరచుకోవడం అవసరమని దీని భావం.

ఆ. వె. అంతరంగమందు నపరాధములు చేసి
మంచి వానివలెనె మనుజుడుండు
ఇతరులెఱుగకున్న నీశ్వరుడెఱుగడా?
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

అర్థములు : అంతరంగము = మనస్సు.
అపరాధములు = తప్పులు

తాత్పర్యము: మనుష్యులు మనస్సులో ఎన్నో దురాలోచనలు చేయుచూ, ఎవరికి తెలియకుండా వాటిని ఆచరణలో కూడా పెట్టుచూ, పైకి మాత్రమూ మంచివానివలె మసలుచుండును. తనను ఎవరూ గమనించడం లేదనుకున్నా - తోటివారికి అతని గుట్టు తెలియకపోవచ్చునేమోగాని, సర్వాంతర్యామి అయిన ఆ పరమేశ్వరునికి ఈ విషయము తెలియదా? మనము చేసే పనులకు మన మనస్సే సాక్షి.

(ఇందులో కొంత భాగము స్వామి చిదాత్మానందగారి 'వేమన పద్యములు - అంతరార్థము' ప్రవచనములలో ఒంట పట్టించుకున్న సారాంశము. పూజ్య శ్రీ స్వామి చిదాత్మానంద గారికి ధన్యవాదములతో...)